

VÀI NÉT VỀ THƠ ĐƯỜNG (HAY GỌI LÀ THƠ LUẬT)

Thơ luật phải luôn giữ luật bằng trắc, câu 3 và 4 đối nhau, câu 5 và 6 cũng phải đối nhau. Cách đối hay, là đối nghĩa và từ ngữ kể ý thơ phải đối chỉnh, hay thật chỉnh hoặc tương đối chỉnh cũng tạm được, ít nhất từ 2 chữ đến 7 chữ - đối được 4 chữ và cả ý nữa đã là hay rồi.

Một bài thơ luật cũng chia ra ba phần như một bài luận văn phải có mở đầu, thân bài và kết luận.

- Mở đầu: 2 câu 1 và 2.

- Thân bài: 4 câu 3,4,5,6. Chia ra 2 cặp 3-4 và 5-6 phải đối nhau từng cặp (2 cặp này, người miền Nam gọi là cặp trạng, cặp luận).

- Kết: 2 câu 7 và 8.

Thơ luật (Đường Luật: ngũ ngôn và thất ngôn - 4 câu gọi là tứ tuyệt - tám câu gọi là bát cú). Thập thủ liên hoàn phải đủ 10 bài thất ngôn bát cú, xoay quanh một chủ đề cùng một vần đề nên được xếp loại thơ khó "đủ thứ".

1 - Niêm luật bắt buộc theo đúng và bài thơ gieo vận bằng hoặc trắc - chữ thứ 2 câu 1 có thể vận trắc hoặc bằng (**không dấu hoặc dấu huyền là bằng và chữ có dấu hỏi, ngã, nặng và sắc là trắc**).

2 - Luật thơ tạm coi như một cái đòn gánh, dù có bảy chữ trong câu mà chỉ chú ý đến chữ thứ 2, 4, 6 và vần sau cùng chữ thứ 7 (5 vần bằng trong một bài thơ) nên người xưa nói: nhứt tam ngũ bất luận - nhị tứ lục phân minh, chú trọng đến thứ 2,4,6 còn chữ 1,3,5 bằng trắc gì cũng được - **Chữ thứ 2 trắc thì chữ thứ 4 bình và thứ 6 trắc (như cái đòn gánh)**. Đối ngược lại gieo vận bằng. Chữ thứ 2 trong câu 1 là bình (bằng) thì chữ thứ 4 trắc và thứ 6 là bình - Câu 1 giống như câu 8 về luật bằng trắc. Chú ý chữ 2 câu 1 là bằng (bình), bài thơ đó gieo vận bằng. Câu 2, 3 phải là trắc (phải giữ luật thơ như cái đòn gánh) - Câu 4, 5, chữ 2 phải bằng và câu 6, 7 chữ 2 là trắc và chữ 2 câu 8 là bình (giống như câu 1).

3 - Vận thơ là chữ cuối gần giống hay giống như câu 1 (5 vần, câu 1,2,4,6,8 và 3 chữ trắc ở cuối câu 3.5.7). Thơ thập thủ liên hoàn phải tuân thủ niêm luật, vận, vần và đối (câu 3 và 4 cũng như câu 5 và 6) phải đối về lời, chữ và cả ý nữa chỉnh hoặc tương đối chỉnh mới là bài thơ hay có giá trị và còn phải còn có ý, tứ thơ đối nữa mới thật hoàn chỉnh - xuất sắc.

Anh Mười mong muốn trong nhóm thông cảm, anh chỉ góp ý để làm sao anh em mình tiên phong tạo dựng lại vườn thơ thập thủ liên hoàn trác tuyệt có muôn vạn hoa thơm cỏ lạ tha hồ mà thưởng ngoạn. Chúng ta mời các bạn thơ khác (em Nam Phong đã xuất sắc mời được nhiều bạn thơ đóng góp cùng sáng tác đủ 10 bài thơ thập thủ liên hoàn đầu tiên). Số lượng và hình thức chúng ta đã hoàn thành nhanh chóng rất đáng khen. Nếu có nhiều bạn thơ đóng góp, trên 10 bài không sao cả càng thêm hay và có đủ 20 bài chúng ta ngắt ra làm 2 bài thập thủ liên hoàn rất độc đáo. Bây giờ, đến giai đoạn, chúng ta nâng tầm kiến thức có chất lượng và hình thức luật thơ phải chỉnh, khuôn mẫu trước nhứt, ưu tiên. Vì vậy, chúng ta kiểm điểm rút kinh nghiệm, xây dựng nên vườn thơ tuyệt hảo dù có nhiều loại thú dữ bao quanh mà chúng ta khử trừ được, thành công. Chúng ta và những người thưởng ngoạn mới vui hưởng trọn vẹn một vườn thơ thập thủ liên hoàn tuyệt vời trên cả tuyệt vời. Anh Mười nói ít mà trong nhóm anh em hiểu nhiều. Thơ thập thủ liên hoàn là một thể thơ cổ xưa, khó sáng tác nên bị mai một (?). Nay chúng ta làm sống lại là một kỳ công sẽ góp tiếng thơ thập thủ liên hoàn nhập vào làng thơ mới, thơ tự do... một cách hiên ngang, anh hy vọng.

Anh Mười muốn em Huỳnh Ái Tông, một bậc thầy của anh về sáng tác nhiều và nhiều đề tài vô cùng hữu ích. Em Tông vốn là một Phật tử thuần thành đã biết rõ sự ích lợi của tu niệm và ngồi thiền. Anh em mình vào vườn thơ thập thủ liên hoàn cũng làm cho thân tâm thêm an lạc như ngồi thiền. Anh Mười còn sáng tác loại thơ thứ dữ, thơ chua, thơ chích, thơ cay... Nay có vườn thơ thập thủ liên hoàn, những cái gì dữ quá, anh "buông xả" hết vì anh đã "ngộ" kiếp nhân sinh có quá nhiều khổ đau và quá ngắn ngủi, Tu là cội phúc mà Thơ dữ là dây oan...

Thân tình

Anh Mười Ngà - Năm Voi (27.12.2013)

Nga Tran tranvannga1935@gmail.com

Anh xin nói thêm, nhà thơ nổi tiếng gốc Nam là Tô Thủy Yên (tên thật Đinh Thành Tiên Khoá 16 Thủ Đức), làm Phụ tá anh về phát thanh hơn 1 năm tại Sóc Trăng và Cần Thơ. Tô Thủy Yên nói khi anh gia nhập vào làng thơ, đầu tiên qua thơ luật, anh rất thích và cảm thấy khó sáng tác thơ nhanh vì luật thơ khắc khe kèm kẹp và còn đối nữa nên TTY theo theo thơ trào lưu mới, vừa viết dài không phải gói trọn 8 câu với 56 chữ như thơ luật...

Thơ luật anh học từ lớp Ba D - 12 tuổi (1947) - trường Nam tỉnh lỵ Châu Đốc, thầy Khoẻ dạy thế thầy Châu Văn Tính 1 tháng (em Tông biết thầy Tính). Thầy Khoẻ dạy cả lớp luật làm thơ Đường mà thầy Khoẻ thích (vợ con cháu thầy có nghề làm mắm nên có nhãn hiệu mắm bà giáo Khoẻ).

Sau này thầy Khoẻ chỉ có hai đệ tử còn theo cách làm thơ luật do thầy truyền dạy là anh và bạn Dorohiem (người Chăm - Chăm Châu Đốc - Dorohiem tốt nghiệp Quốc Gia Hành Chánh có làm Quận Trưởng Triệu Phong - Quảng Trị năm 1957 hay 1956? Trước ngày

mất nước Dorohiem làm Phụ Tá Tổng Trưởng Sắc Tộc Paul Nur - Hiem đã chết cách đây chừng 5 năm tại Orange County).

Anh Ngà có nhận xét rất hoan nghênh hai em Bùi Vũ Trung và Nam Phong đã mạnh dạn tiến vào vườn thơ Thập Thủ Liên Hoàn anh em mình không cần nổi tiếng chỉ cần sáng tác thơ Thập Thủ Liên Hoàn khó, phải động não tránh bệnh Alzeihmer và vui với tuổi già và cũng là cách ngồi thiền cho thân tâm an lạc vậy.

Anh cũng thấy hai em NP và BVT có ý thơ tuyệt vời như Nam Phong còn "vót" một câu chống CSBV dữ nữa, anh rất hoan nghênh. Một chữ thơ đúng là nhứt tự lục nghi - một chữ có 6 nghĩa.

Thập thủ liên hoàn, đầu tiên chúng ta chú ý đến luật bằng trắc và đối, dù thơ chưa hay rồi sẽ hay, ý thơ sẽ rạt rào làm rung động lòng người thưởng ngoạn, tính sau. Và còn tìm nhiều từ hoa mỹ, ẩn tượng thay những từ bình dân như anh sử dụng.

Anh cùng các em nên học lại cách làm thơ luật, anh làm thơ rất nhanh mà còn sai luật cũng nhiều. Vì vậy, anh em mình cùng tâm nguyện góp ý cho nhau mà không có tự ái vật vì nhà thơ là phải có tâm hồn phóng khoáng và yêu chân thiện mỹ.

Anh muốn vườn thơ thập thủ liên hoàn này vẫn mãi còn các em vun xới, dù khi anh đã về với cát bụi, còn các em và thế hệ kế thừa, và các bàn tay của các nhà thơ khác từ trong nước nữa tiếp sức. Nàng thơ thập thủ liên hoàn của chúng ta sẽ không bị mai một, cô đơn mà còn có nhiều tao nhân mặc khách yêu nàng thơ đắm say mê mệ!!!

Trên đây là những lời tâm huyết tự đáy lòng của anh.

Thân Tình, Anh Mười Ngà (Năm Voi)

* Hai bài thơ mẫu thất ngôn bát cú của bà **Huyện Thanh Quang - QUA ĐÈO NGANG** - gieo vận trắc và bài **CHẾT CỦA PHAN SÀO NAM** khóc cụ Tây Hồ Phan Chu Trinh khi qua đời gieo vận bằng:

QUA ĐÈO NGANG

Bước tới Đèo Ngang bóng xé tà,
Có cây chen lá, lá chen hoa.
Lom khom dưới núi tiều vại chú,
Lác đác bên sông "Rợ" mấy nhà.
Nhớ nước đau lòng con quốc quốc,
Thương nhà mỗi miệng cái gia gia.
Dừng chân ngoảnh lại trời, non nước,
Một mảnh tình riêng ta với ta.

1 - TBT - V
2 - BTB - V
3 - BTB.
4 - TBT - V
5 - TBT
6 - BTB - V.
7 - BTB.
8 - TBT - V

* TBT - chữ T trắc, B bình
chữ thứ 2,4,6 trong câu
** chữ V là vần, chữ thứ 7
*** Gạch đen ở dưới là luật
bằng trắc phải cố giữ đúng
**** Câu 3- 4 đối nhau
Câu 5- 6 đối nhau

HUYỆN THANH QUANG

CHẾT

Chết <u>mà</u> vì <u>nước</u> chết <u>vì</u> dân,	1 - BTB- V
Chết <u>đáng</u> nam <u>nhì</u> trả <u>nợ</u> trần.	2 - TBT - V
Chết <u>buổi</u> Đông <u>Châu</u> hồi <u>thất</u> quốc,	3 - TBT
Chết <u>như</u> Tây Hán lúc <u>tam</u> phân,	4 - BTB - V
Chết <u>như</u> Hưng <u>Đạo</u> , hồn <u>thành</u> thánh,	5 - BTB
Chết <u>tựa</u> Trưng <u>Vương</u> , phách hoá thần.	6 - TBT - V
Chết <u>cụ</u> Tây <u>Hồ</u> danh <u>chẳng</u> chết,	7 - TBT
Chết <u>mà</u> vì <u>nước</u> chết <u>vì</u> dân.	8 - BTB – V

PHAN SÀO NAM

* Các em xem cách đối của các lão thi sĩ tiền bối vô cùng chỉnh mà chúng ta phải ngưỡng phục và cố gắng bắt chước. Các Cụ còn sử dụng điển tích trong cách đối nữa, quá tuyệt vời...

** Hồi anh làm báo, anh rất thích thơ của Huỳnh Mai Hoa, nay có dịp anh Ngà khen thật còn báỉ phục HMH vừa viết truyện dài, truyện ngắn, làm thơ, sáng tác tân cổ nhạc mà là ca sĩ có tuổi, lại còn bị bị mẫn tính hành hạ nữa, thật đáng sợ, rất nề phục.

**Thân tình,
Anh Phương Trần Văn Ngà**

Kính mời đọc thêm những bài/truyện khác của tác giả tại:
<http://www.vietnamvanhien.org/AnhPhuongTranVanNga.html>

www.vietnamvanhien.net

An Lạc & Tự Chủ

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN VỚI HƠN 9400 TÁC PHẨM